

RAMAZAN

Bağışlanma ayı



6+

**ASSALAMU ALEYKUM VA RAHMATULLAHİ VA BARAKATUH,
ƏZİZ UŞAQLAR VƏ HÖRMƏTLİ VALİDEYNLƏR!**

Böyük sevinc hissi ilə sizə mübarək Ramazan ayına həsr olunmuş bu müəllif nəşrini təqdim edirəm. Bu jurnalın yaranmasına mənim uşaqlıq xatirələrim səbəb oldu. Məktəb illərində müəyyən mövzuya həsr olunmuş və konkret oxucu auditoriyası üçün hazırlanmış təqvim-jurnalları oxumağı çox sevirdim. Elə buna görə də mən də müsəlmanların ürəkdən sevdiyi, hər il səbirsizliklə gözlədiyi bu gözəl ay haqqında öz jurnalımı yaratmaq istədim.

Bu fikir ağılıma gələn kimi dərhal işə başladım. Çünki artıq mənim Ramazan haqqında yazdığım çoxlu şeir və hekayələrim var idi. Sonra onlara oyunlar, komikslər, tapmacalar, krossvordlar və s. əlavə olundu. Mən bu jurnal üzərində bir il boyunca — keçən, 2025-ci ilin Ramazan ayından bu Ramazana qədər (arada fasilələr versəm də) seve-sevə çalışdım.

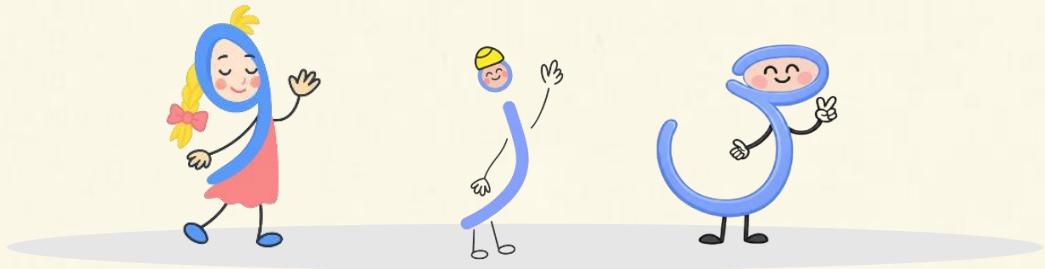
Bu jurnalda siz Ramazan ayı haqqında yeni biliklər öyrənəcək, maraqlı hekayələr, şeirlər oxuyacaq, tapmacalar tapacaq və əlbəttə ki, Ramazanın gözəl ab-havasını hiss edəcəksiniz.

Uca Allahdan arzum budur ki, hər bir müsəlmanın — həm balacanın, həm də böyüyün — orucunu qəbul etsin, hər kəsə çalışqanlığının qarşılığını versin və imanımızı daim möhkəm etsin. Amin.

*Hörmətlə,
müəllif
Yanvar, 2026-cı il*

Uşaqlar, qəhrəmanlarımızla tanış olun!

Vav, Zeyn və Sad jurnalın səhifələrində sizi müşayiət edəcəklər.



Mətnlərin, şeirlərin, dizaynın, konsepsiya və personajların müəllifi — Fərəh İsmayilzadə.
Ailə jurnalı. 6 — 13 yaşlı uşaqlar və valideynlər üçün tövsiyyə olunur.

✉ sahara.loon@gmail.com

🌐 https://www.youtube.com/@Farah_Huseyn

📷 Instagram: @islam_detyam_az

📞 WhatsApp: +994 70 252 1970



HİCRİ-QƏMƏRİ TƏQVİMİNİN AYLARI:

Nö	Azərbaycanca:	Ərəbcə:
1	Məhərrəm	مُحَرَّم
2	Səfər	صَفَر
3	Rəbiüləvvəl	رَبِيعُ الْأَوَّل
4	Rəbiülaxir	رَبِيعُ الْآخِر
5	Cəmədiyüləvvəl	جُمَادَى الْأُولَى
6	Cəmədiyülaxir	جُمَادَى الْآخِرَة
7	Rəcəb	رَجَب
8	Şəban	شَعْبَان
9	Ramazan	رَمَضَان
10	Şəvval	شَوَّال
11	Zilqədə	ذُو الْقَعْدَة
12	Zilhiccə	ذُو الْحِجَّة



Uşaqlar, Ramazan bütün müsəlmanlar üçün müqəddəs bir aydır. Məhz bu ayda Allah insanlara Qurani-Kərimi göndərib! Əzəmətli Qədr gecəsində (Leylətul-Qadr) Quran, mühafizə olunan lövhədən (Lovhu Mahfuz) aşağı səmaya göndərilmişdi. Sonra isə tədricən, 23 il ərzində Muhəmməd Peyğəmbərə (sallallahu aleyhi və səlləm) vəhylər ötürülmüşdü.

Ramazan ayında oruc tutmağı Muhəmməd Peyğəmbər (sallallahu aleyhi və səlləm) 1400 il öncə vacib buyurmuşdu.

Allah müsəlmanlara oruc tutmağı əmr edib ki, səbirli olmağı, nəfslərini idarə etməyi və ürəklərini pis düşüncələrdən təmizləməyi öyrənsinlər. Oruc insana daha yaxşı, daha mehriban və Allaha daha yaxın olmağa kömək edir.

"Ramazan" sözü ərəb dilindəki "ar-ramd" sözündən əmələ gəlib və "güclü isti" və ya "qızmar isti" deməkdir.

Bu, insanın günahlardan təmizlənməsinə işarə edir, yəni oruc, bütün pis şeyləri "yandırır" və daha yaxşı olmağa kömək edir.

Müsəlman təqvimi qəməri, yəni Ay təqvimidir, buna görə də hər il Ramazan bir az tez başlayır. Təqvim hesabı Hicrətdən, yəni Muhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.v.) Məkkədən Mədinəyə hicrət etdiyi (köçdüüy) 622-ci ildən başlanır.

Ramazan ayında müsəlmanlar gündüz yemir və içmirlər, Quran oxuyurlar və başqalarına kömək etməyə çalışırlar, həmçinin, xeyirxah və səbrli olmağı öyrənirlər.



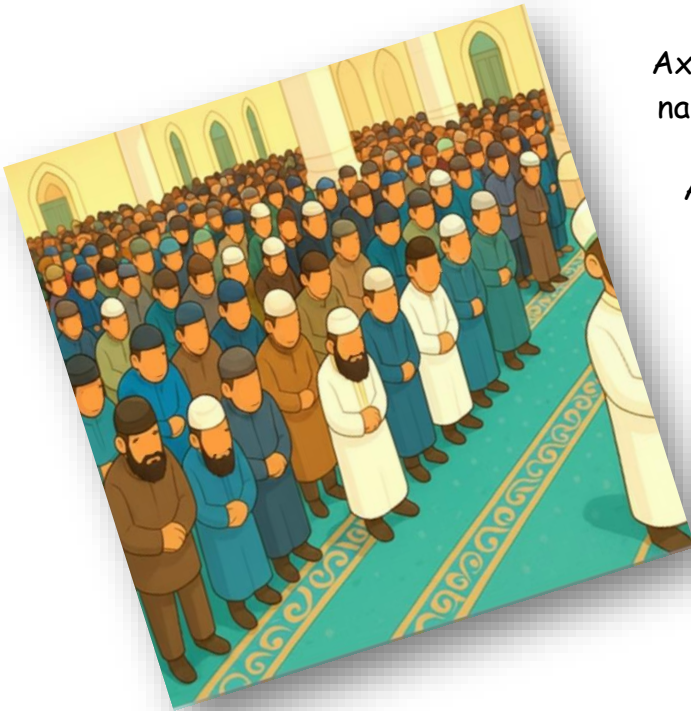
Oruc — şəhadət, namaz, zəkat və həcc (Məkkəyə ziyarət) ilə yanaşı, islamın beş şərtlərindən biridir.

Oruc necə keçirilir?

Sübh açılmadan əvvəl müsəlmanlar yemək yeyirlər. Bu yeməyə suhur deyilir. Gün ərzində isə, gün batana qədər yeməkdən və içməkdən çəkinirlər.

Gün batanda iftar vaxtı gəlir, yəni orucu açmaq olar.

Adətən orucu xurma və su ilə açırlar, dua oxuyurlar və məğrib namazını qılırlar. Sonra isə ailəlikcə hamı şam edir.



Axşamlar təravi — camaatla qılınan gecə namazı (təhəccüd) qılınır.

Ayın sonuna yaxın isə hamı Qədr gecəsini gözləyir — bu gecədə Yer üzünə xüsusi ilahi mərhəmət nazil olur.



Ramazan bitməzdən əvvəl müsəlmanlar fitrə zəkatı verirlər — bu, bayramdan əvvəl ehtiyacı olanlara verilən sədəqədir.

Fitrə zəkatı orucu saflaşdırmağa və bayram süfrəsi açma bilməyən insanları sevindirməyə kömək edir.

Ramazan başa çatdıqda isə bayram qeyd olunur. Həmin gün müsəlmanlar bayram namazı qılmaq üçün məscidlərə gedir, bir-birlərini təbrik edir, bayram süfrəsi açır, hədiyyələr verir və Allahdan orucularını, dualarını və xeyirli əməllərini qəbul etməsini diləyirlər.



RAMAZAN GƏLİR!

Səni səbirsizliklə
İl boyunca gözlədik,
Dua, hüsnü əməllər,
Tövbələr ayı gəlir!

Uşaqlar oyanırlar
Səhər tezdən suhura,
Bilirlər: axşamadək
Yemək olmaz onlara.

Çatdı məğrib zamanı,
Gəlir azanın səsi,
Qazanarıq savabı,
Olsa Allahın izni.

Qapıları Cənnətin
Bu ay açıq qalacaq,
Şeytanlar zəncirlənib,
Bizdən uzaq olacaq.

Oruc demək deyil ki,
Susuz və ac qalasan,
Həm də kin-küdurəti
Qəlbindən atmalısan!



CƏNNƏTİN SƏKKİZ QAPISI

Dostum, bilirsənmi, Cənnətin səkkiz qapısı var?
Yaxşı əməllər etmiş, Allahın sevdiyi insanlar hər bir qapıdan daxil olacaqlar.

Oruc qapısı – **Babur-Reyyan**

Bu qapı, Ramazan ayında və digər günlərdə Allahın razılığı üçün oruc tutanlara açılacaq.

Cihad qapısı – **Babul-Cihad**

Bu qapıdan, xeyir üçün çalışanlar, İslama kömək edənlər, başqalarını müdafiə edən və dəstəkləyənlər daxil olacaqlar.

Namaz qapısı – **Babus-Salat.**

Bu qapı, namaz qılanlar, Allaha iklasla və sevgi ilə dua edənlər üçündür.

Xeyirxahlıq qapısı – **Babul-Kazimin**

Bağışlamağı bacaran, qəzəblənməyən və intiqam almayan, səbir və xeyirxahlıq göstərənlər bu qapını açacaqlar.

Sədəqə qapısı – **Babus-Sadaka**

Bu qapıdan ehtiyacı olanlara kömək edən, sədəqə verən və mallarını başqaları ilə bölüşən səxavətli insanlar daxil olacaqlar.

İman qapısı – **Babul-İman**

Bu qapı hər zaman Allaha təvəkkül edən, Ona iman gətirən və hər işdə Ona güvənənlər üçündür.

Razı olanların qapısı – **Babu-r-Radiin**

Bu qapı Allahdan razı olan, sahib olduqlarına görə şükür edən və şikayət etməyənlər üçündür.

Zikr qapısı – **Babuz-Zikr**

Bu qapı, Allahı çoxlu zikr edənlər üçündür.

ORUCUN QAYDASI:

Səhər tezdən, səhər namazından qabaq yemək və içmək lazımdır.
Bu yemək suhur adlanır.



Günəş doğandan batana qədər nə yemək, nə də içmək olar.
Həmçinin orucu pozan bəzi əməllər var. Məsələn, vitaminli iynələr, qəsdən qusma və s.

Amma əgər kimə səhvən bir qurtum su içərsə və ya bir tike yeyərsə, sonra bunu xatırlayarsa, orucunu davam etdirsən. Bu halda deyilir ki, onu Allah yedizdirdi və ya içizdirdi.





Məğrib vaxtı çatanda, yəni günəş batan dəqiqələrdə, orucu açmaq olar.

Orucun açıldığı yemək vaxtı iftar adlanır.

Əvvəlcə bir az su içmək lazımdır. Suyu yavaş-yavaş, üç qurtumla içmək daha yaxşıdır. Sonra isə bu dua oxunur:

“Zəhəbəz-zaməu vəbtəllətil-uruq və səbətəl-əcrü inşəAllah”.

Bu duanın mənası belədir:

“Susuzluq getdi, damarlar islandı, Allah istəsə, savab yazılar”.



Sonra yüngülvari yemək yeyib (məsələn, meyvə, o cümlədən, xurma), məğrib namazını qılmaq lazımdır.

Namazdan sonra əsas yeməyə başlamaq olar: şorba, qızardılmış kartof və ət, salat və s. Burada da həddi saxlamaq vacibdir, mədəni yükləmək olmaz.

İftardan bir qədər sonra yeməyin daha yaxşı həzm olunması üçün çay içmək olar.



PEYĞƏMBƏR MUHƏMMƏD (S.A.V.) RAMAZANI NECƏ KEÇİRİRDİ

Ramazan ayında Allahın Elçisi ﷺ gününə, bizim çoxlarımız kimi, suhurdan başlayardı. Peyğəmbər ﷺ heç vaxt bu sünnəni unutmazdı və öz ümmətinə də onu yerinə yetirməyi tövsiyə edərdi:

تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَاتًا

"Suhur edin (sübhdən qabaq yemək yeyin), həqiqətən, suhurda bərəkət vardır". (Buxari, 1923; Müslim, 1095)

Suhurda Peyğəmbər ﷺ bəzən sadəcə bir qurtum su içərdi və ya bir neçə xurma yeyərdi. Bununla o, bizə öyrədirdi ki, suhurda mütləq bir şey yemək lazımdır, hətta bu yalnız bir xurma və bir qurtum su olsa belə. Peyğəmbər ﷺ suhuru zövcələrindən biri ilə və ya səhabələri ilə birlikdə edərdi.

Bilal (Allah ondan razı olsun) azan verəndə, Peyğəmbər ﷺ əvvəlcə evdə əlavə dualar oxuyar, sonra məscidə gedərək camaatla birlikdə sübh namazını qılardı.



Namazdan sonra Peyğəmbər ﷺ məscidi tərk etməz, gün çıxana qədər orada qalaraq zikr edər, Allahı yad edər. Gün çıxandan təxminən on beş dəqiqə sonra isə duha namazını qılardı.

Sübh namazından günəş çıxana qədər məsciddə qalmaq, Peyğəmbər ﷺ-in sünnəsidir. Bəzən bu sünnə unudulur. Bu Ramazanda bu gözəl ənənəni təzələməyə cəhd etmək olar.

Gündüz vaxtı Peyğəmbər ﷺ Qurani-Kərimi oxuyar, xütbələri dinləyər, qonaqları qəbul edər, xəstələri ziyarət edər və ehtiyacı olanlara kömək edər.

Hətta Ramazanda da vacib hadisələr olmuşdur. Məsələn, hicrətin ikinci ilinin ilk Ramazanında Peyğəmbər ﷺ Bədr döyüşündə iştirak etmişdir. Altı il sonra isə həmin ayda Peyğəmbər ﷺ Məkkəyə qələbə ilə daxil olmuşdur.



MASA ARXASINDA ƏDƏB QAYDALARI



Dostum, yeməkdən öncə
Əllərimizi yuyaq,
İndi isə yeməyə
“Bismilləh”lə başlayaq!



Çoxlu dadlı yeməklər
Masada düzülmüşdür,
Əlin çatmırsa əgər,
Yaxın qablardan götür.



Sevimli rəsulumuz
Məsləhət verib bizə:
Çox yeməkdən çəkinin,
Yer saxlayın nəfəsə.



Ürəyincə deyilsə
Hər hansısa bir təam,
Çalış, vermə biruzə,
Bunlardır ədəb-ərkan.



“Əlhəmdulilləh” deyək
Nahar çatanda sona,
Və bərəkət diləyək
Yemək hazırlayana.



Qırıntılar qalmasın
Masanın üzərində,
Çünki bərəkət vardır
Hətta kiçik zərrədə!



Dostlar, yeməyə başlamazdan öncə, mütləq "Bismilləh" deməliyik ki, şeytan da bizimlə birlikdə yeməsin. Yeməyi və içəcəyi sağ əllə götürmək lazımdır, çünki sol əllə şeytan yeyir və içir.



Uşaqlar, heç bilirdiniz, barmaqların ucunda dad reseptorları var! Bax buna görə də əllə yeyəndə yemək çox dadlı olur!



Uşaqlar, Peyğəmbər (sallallahu aleyhi və səlləm) demişdi: "İnsan bədənində doldurula biləcək ən pis qab mədədir. Qüvvəti saxlamaq üçün bir neçə tikə yemək kifayətdir. Əgər bu azdırsa, mədənin üçdə birini yemək üçün, üçdə birini içmək üçün, üçdə birini isə nəfəs almaq üçün saxla".

Uşaqlar, qaynar yeməyin üzərinə üfürmək olmaz! Yaxşısı budur ki, soyumasını gözləyəsiz, sonra isə yeyəsiniz.

